

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Az Országos Nemességi Lexicon ügye.

Az „Országos Nemességi Lexicon“ *Simon János* Nógrád vármegye főlevéltárosa és *Palmay József*, az „Országos Nemességi Lexicon“ ügyvezető szerkesztője közt háboruság tört ki. Egyiktől is, a másiktól is kaptam levelet, melyben kiki a maga igazát védi, megvallom azonban hogy egyik levélből sem tudom kivenni, hogy vajjon *Simon János* barátomnak, vagy *Palmay József* urnak van-e igazza ebben az elmérgesedni készülő ügyben.

Örömmel értesültem arról a mozgalomról, mely az „Országos Nemességi Lexicon“ szerkesztése ügyében megindult. A tervezett munka nemcsak nagy hiányt van hivatva pótolni, de mentési munkája is sok könnyen elkallódható értékes írásnak. És ismerve a vármegyék és város fő- és allelevéltárosainak ugy intelligenciáját, sokoldalú tudását, a mozgalom kezdetén meg voltam győződve, hogy az „Országos Nemességi Lexicon“ nemcsak egy lelkiismeretesen feldolgozott munka lesz, de a tudományos világ is szeretetebe fogja azt fogadni. Annál sajnálatosabb tehát a szét-huzás, a munka megírására hivatott erőknél ketté oszlása, mert féltő, hogy most a legjobb erők félre állanak és egyesek visszavonulása a mű egységének és így értékének is fogártani.

Palmay József urat nincs szerencsém személyesen ismerni, tudásáról páratlan lelkiismeretes szorgalmáról azonban sokat hallottam és olvastam. Ugyancsak nem ismerem *Simon János* főlevéltáros barátomat sem, de a köztünk folyt levelezésből látom, hogy képzett elme és sok idealizmust örzölt meg lelkében a poros akták között. Kár tehát két ilyen hasznos és ambiciózus erőnek szembevetekinteni és egymást gyöngíteni. Legjobb volna, ha egyezséget köténének. Egyik is engedne valamit nézeteiből, meg a másik is. Ők nem veszítenének ezzel semmit, az „Országos Nemességi Lexicon“ meg nyerne az erők békés egyesülésével.

Tudtommal sem *Simon János*, sem *Palmay József* ur nem egyedül csinálják az „Országos Nemességi Lexicon“-t, hanem csináljuk többen, sokan, fő- és allelevéltárosok valamennyien, vagyis mindazok, akiknek ehhez anyaguk van a levéltárakban. Legfeljebb a „primus inter pares“ érvényesülhet ezen a multakat megmentő munkában. Mindnyájan adunk ezen munkához annyit, amennyit tudunk anyagunk gazdagságához és tudásunkhoz mérten. Hogy azonban ez a közös és bizonyára értékes munka írása fennakadást ne szenvedjen, egy célra kell törekednünk és az eszme keresztülvitele érdekében egymás működésének lekicsinylésétől óvakodnunk.

Legyen tehát béke az „Országos Nemességi Lexicon“ szerkesztése körül. Ennek a jövőre nézve nagy horderejű kérdésnek érdekében arra kérem *Palmay József* és *Simon*

János urakat, hogy nyujtsanak egymásnak békejebbet- és valamennyien fogjunk a munkához egyetértő szeretettel.

Koncz Ákos,
főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Halotthamvasztásról.

A poros képviselőházban március hó 1-én nyujtották be azt a törvényjavaslatot, mely a halottégetést szabályozza. A tíz paragrafusból álló törvény a halottak égetését csupán rendőrhatósággal engedélyezett telepeknek engedi meg s ily intézmények felállítását községek és testületek egyaránt kérhetik. Az engedélyt megtagadhatja a hatóság, ha a berendezések a technika követelményeinek nem felelnek meg, ha az épület helyiségei a szükséges célokra nem elégségesek, továbbá, ha az intézmény külsőleg nem áll harmóniában a komoly rendeltetéssel, vagy pedig amennyiben a szomszédok a kemence felállítása ellen kellő érvekkel tiltakoznak. A halottégetés rendjére és díjszabására vonatkozólag szabályzatot kell kidolgozni, amely ugyan csak a hatóság jóváhagyására szorul. A hamvakat urnába vagy egyéb megengedett alkalmaságba kell elhelyezni.

A törvény továbbá kimondja, hogy az élegetés csak akkor történhetik, ha a halotti bizonyítvány, orvosi bizonylat és a hatóság engedélye bemutatatik. Az engedély kiadása előtt a krematórium orvosának ismétellen meg kell vizsgálni a tetemet. Be kell mutatni továbbá az elhunytak az élegetésre vonatkozó rendelkezését, esetleg bizonyítani kell, hogy ebben az irányban élőszóval fejezte ki óhaját. Ilyen rendelkezés azonban csak akkor bír érvénnyel, ha az elhunyt tizenhatodik évét betöltötte. Aki a törvény bármely intézkedése ellen tudatosan vagy rosszhiszeműen vét, 150 márkával, esetleg fogsággal is büntethető.

Az új törvénynél sokkal érdekesebb a hozzáfűzött indokolás, amely liberális, józan hangjánál fogva kövételre méltó és bizonyára széles körökben fog tetszésre találni. A törvénykészítő ugyanis így nyilatkozik, hogy azok az aggodalmak, amelyeket a halottégetés kérdésében jogi és különösen büntetőjogi szempontból hangoztattak, az orvosi és vegyészeti tudomány mai állása szerint már nem állanak meg és jelentőséggel nem bírnak. A halottégetés engedélyezése továbbá, minthogy fakultative történik, a vallási érdekeket sem sérti olyan mértékben, hogy azzal a legesekélyebb mértékben is számot kellene vetni. A törvény szerkesztésénél abból indultak ki, hogy a temetkezés mai formájára nem voltak tekintettel, mert csupán arra fektettek súlyt, hogy a halottégetés rendszerét engedéllyel ruházzák föl s törvényes keretek közé szorítsák. Egyébiránt pedig a törvény semmiben sem érinti a halott-eltakarítás körül fennálló hatósági vagy egyházi szabályokat s így semmiféle érdekekbe nem ütközik a törvénynek életrekeltése.

A most érkezett hírrel kapcsolatban föl kell még említenünk, hogy a német birodalom több államában a halottégetés már szabályozva van s ezekhez csatlakozik most Poroszország a mostani helyénvaló törvényjavaslatl. Hát Magyarország mikor mozdul meg?

Értesítések.

Kir. posta és távirdaigazgatóság Nagyvárád.

49,199—1911

Debreczen szab. kir. város tekintetes közigazgatási Bizottságának

Debreczen.

Mult évi december hó 5-én tartott ülésében 856—910. szám alatt hozott határozatára van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a postai küldeményeknek olvasható bélyegző lenyomattal való ellátása iránt intézkedtem.

Hasonló esetek ismétlődésének csak konkrét esetben és idejében tett intézkedésekkel lehet gyökeresen elejét venni. E célból az előforduló eseteket kell ismernem és az illető küldemény borítékával kell rendeznem.

Hogy tehát az intézkedések eredményét biztosíthassam, fölkérem a tekintetes közigazgatási bizottságot, sziveskedjék tudomásra hozni, hogy amikor a küldeményt a posta részéről olvashatlan bélyegző lenyomattal látják el, ezt az illető címzettek közölgék velem s ugyanakkor a levél borítékját hozzám mutassák be.

Nagyvárád, 1911 január 24.

A posta- és távirdaigazgatóság vezetője helyett:

Ujfalussy Géza,
posta-távirdatanácsos.

4236—1911.

Debreczen szab. kir. város tekintetes közigazgatási Bizottságának

Debreczen.

A postai kézbesítési szolgálat ellen fölmerült kifogások tárgyában 1910. évi december hó 5-én kelet 857. sz. átiratára van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a felszólalást behatóan megvizsgáltam. Ennek eredménye szerint a bajok okát oda kell visszavezetni, hogy a forgalomhoz mérten csekély kézbesítői személyzet létszámát az elmúlt év november 1-én a levélpostára nézve négy fővel, december 1-én a csomag- és pénzküldemények kézbesítőinél két fővel emelni kellett, minek következtében a postakézbesítési rend teljes átalakuláson ment keresztül, ami nem mulhatott el az átmenettel kapcsolatos nehézségek nélkül. Az átmenet első nehézségein immár túl lévén, a postai küldemények kézbesítése körül a rend helyre fog állani. A cél biztosítása érdekében a részletekre is kiterjedő tüzetes utasításokkal láttam el az érdekelt hivatalokat, amelyek fogyanatosításától okvetlenül jó eredményt várok.

Mult évi november hó 1-éig a reggel 1/8 órakor és délután 3 óra tájban kezdődő levélkézbesítői körutakban 15 kézbesítő, az említett naptól 17 kézbesítő kézbesített. Ezen kézbesítők létszámát folyó évi február hó 1-től kezdve 20-ra szaporítom. A 20 kézbesítő egyidőben a város középpontjában kezdi meg körutját és sugáralakban a város széle felé alakított kerületében halad kifelé a külső részletekbe. Ez a kézbesítés minden méltányos igényt ki fog elégíteni. De meg kell itt említenem, hogy az új rendben a kézbesítési kerületek újra változni fognak s bár az átmenet sima lebonyolítása céljából minden intézkedést megtettem, valószínűnek tartom, hogy néhány nap el fog telni, míg a kézbesítési rend teljesen kifogástalan kerékvágásba jöhet és az intézkedések kedvező hatása zavartalan lesz. Az átmeneti nehézségekkel szemben már most szives türelmet kérek. Nem hagyhatom megemlítés nélkül, hogy a kézbesítési szolgálat nagy hátrányára van a küldemények rossz címzése. Rendszerint csak a név van meg a címben, közelebbi meghatározás, állás, foglalkozás, utca, házszám hiányzik. A

városban sok egynevű egyén lakik, különben is a város lakossága számban már annyira meggyarapodott, a letelepedések és lakásváltozások már oly nagy arányúak és gyakoriak, hogy pontos címzés és közelebbi cím meghatározás nélkül hibátlan kézbesítést közelebb már képezni is alig lehet. További hátránya a kézbesítő gyors haladásának, hogy egyes helyeken reggel 9 óra előtt jelentkező levélkézbesítőtől csak a közönséges leveleket veszik át, az ajánlott levelek kézbesítése végett a kézbesítőnek 9 óra után kézbesítő körútjából az illető helyekre vissza kell térni. Ez a kézbesítőt utjában késlelteti. Azon kérelmemet is kell tehát kifejezmem, sziveskedjék az érdekeltséget felhívni, hogy levelezésüknek pontos és szabatos címzése, a foglalkozás, utca és házszámnak a címrészben kitétele iránt intézkedjenek, valamint, hogy amint a kézbesítő körútjában jelentkezik, késleltetés nélkül az összes küldeményeket vegyék vagy vétessék át s az ajánlott küldemények átvételére esetleg meghatalmazottat jelöljenek ki.

Nagyvárád, 1911 január 23.

A posta- és távirdaigazgatóság vezetője helyett:

Ujfalussy Géza,
posta-távirda tanácsos.

Debreczeni ötvösművek kerestetnek.

Közismert tény, hogy a magyar ötvösmesterség hajdan igen virágzó, európai hírű volt s ma is bámulatos remek műveket állított elő. Debreczen is, a mult század közepe tájáig, tekintélyes helyet foglalt el a hazai ötvös műipar terén, mert ötvöscéhe a legrégebbek közül való s hosszú ideig népes mestertársulat volt. A Muzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelőségének egyik szakértő tisztviselője a Nemzeti Muzeum és a közoktatásügyi m. kir. miniszterium támogatása, sőt a művelt közönség meleg érdeklődése mellett megkezdte a művészetörténeti szempontból igen fontos ötvös-jegyek rajzainak összegyűjtését, megfejtését és tudományos rendezésbe való foglalását. Mindenki, akinek módjában áll, hazafias szolgálatot tesz a szép vállalkozásnak, amely a magyar iparművészet történetének még eddig megoldatlan kérdését akarja megoldani és tisztázni. Ugyanazért az említett Főfelügyelőség megbízásából felkérjük mindazokat, akik olyan régi arany és ezüst ötvösművek birtokában vannak, amelyek családi hagyomány vagy más forrás szerint Debreczenben készültek avagy amelyekről valamely oknál fogva feltehető, hogy debreczeni ötvös készítette, sziveskedjenek az ilyen tárgyakat (akár Löfkovits Arthur muzeumigazgató, ékszerész üzletében, akár a városi muzeumban Zoltai Lajos muzeumőrnel) megmutatni csupán annyi időre, amíg a rajtuk levő város-, mester- és hitelesítő jegyek lerajzolhatók.

Megbízatusunknak akkor is eleget tehetünk, ha ezek az ötvösművek szóval, vagy írásban a mondott helyeken bejelentetnek s úgy kapunk engedélyt arra, hogy a rajtuk levő ötvösjegyeket a tulajdonos lakásán lemásolhassunk. Kérjük azokat is akiknek eféle ötvösművek (serlegek, poharak, asztali edények stb.) hollétéről tudomásuk van, hogy afelől minket értesíteni sziveskedjenek.

Hangsúlyozzuk, hogy nem a régi arany és ezüstművek megszerzése a célunk, hanem csupán a mesterjegyeknek tudományos értékű összegyűjtése Debreczen egyik régi dicsőségének emlékeiről. E hazafias törekvésünkhöz szeretettel kérjük a debreczeni közönség meleg érdeklődését.

A városi muzeum igazgatósága.

Ösztöndíjpályázatok.

A debreczeni kereskedelmi- és iparkamaránál.

A debreczeni kereskedelmi- és iparkamara most hirdeti meg évente ismétlődő ösztöndíjpályázaait. Ez évben a kamara tetemesen felemelte ösztöndíjai számát, melyek főcsoportjai a következők:

I. Tanulmányuti ösztöndíjak.

1. Egy 600 koronás ösztöndíj (állami), melyet külföldön műhelyben, tanfolyamon, vagy szakiskolán tanulni kívánó iparos ifju kaphat. Folyamodók igazolni kötelesek, hogy katonai kötelezettségüknek már eleget tettek. Kereskedő ifjak ily tanulmányuti ösztöndíjért, pályázaton kívül, szintén folyamodhatnak. 2. Két, egyenként 300 koronás, Szabó Kálmán elnök nevét viselő kamarai ösztöndíj, hasonló célból. Egyik iparos, másik kereskedő ifjut illet.

II. Kisiparos-önállósulási ösztöndíj. Két egyenként 200 koronás; szerszámsegélyül kaphatja 2, Debreczenben felszabadult, szakmájában kiváló, önállósuló iparos. Ez ösztöndíjak Löfkovits Arthur adományai.

III. Munkásjutalmak. 1. Öt, egyenként 100 koronás jutalom és díszes oklevél (államiak). 2. Hat, egyenként 50 koronás jutalom (kamaraiak), oly iparos munkásoknak, akik huzamosabb idő óta foglalkoznak szakmájukban. Javaslatokat a munkaadók nyujtsák be.

Kereskedelmi alkalmazottak állami megjutalmazásáról a kamara külön gondoskodik.

Az I—III. csoport lejárata: május 15.

IV. Szakiskolai ösztöndíjak (kamaraiak):

Ezekből igényelhető: 10, egyenként 200 koronást a debreczeni fémipari szakiskolától. 7, egyenként 150 koronást bármely szakiskolától. 3, egyenként 150 koronást a szatmári faipari szakiskolától. 2, egyenként 200 koronást a debreczeni felső kereskedelmi tanintézetből. 1, egyenként 200 koronást ugyanennél, Löfkovits Arthur adománya. E csoport lejárata: július 15.

V. Iparos- és kereskedő tanonciskolák jeles végzettségű tanulóinak, az iskolaigazgatóság javaslataira, a kamara ez évben is 100 nagy ezüst érmet adományoz ki jutalmul.

Valamennyi pályázatnál általános feltétel, hogy a kérelmező a debreczeni kereskedelmi- és iparkamarai kerületben illetékes legyen. — Részletes feltételeket a kamara hivatala ad az oda fordulóknak.

Ugyancsak a debreczeni kereskedelmi- és iparkamara a kereskedelemügyi miniszter ur megbízásából hét, egyenként 2500 koronás Erzsébet királyné ösztöndíjra pályázatot hirdet. Pályázhatnak a keleti kereskedelmi akadémia oly jó sikerrel végzett növendékei, akik azóta 3 éve gyakorló kereskedők voltak, katonai kötelezettségüknek eleget tettek és tanusítják, hogy azon országnak, hol tanulmányozni vagy önállósulni kíván, nyelvviszonyaiban járatosak. Bővebb felvilágosítást a kereskedelmi- és iparkamara nyujt. Kérvények a kamarához április hó 15-ig nyujtandók be.

Közélelmezéseink javítása.

Közélelmezéseink javítását nagyban előmozdítaná a gyümölcs- és konyhakerti vetemények okszerű művelése. Ez utóbbinak bőséges hasznát láthatjuk a bolgár kertészet munkájánál, amelyből igen sok pénzt vesznek be, míg a mi gazdáink a városhoz közeleső földjeiben kalászos életet termelnek. Külföldön, hogy csak a közelben maradjunk, Grácban, Bécsben, Prágában, de kisebb városok piacain is a konyha- és gyümölcskertészet olyan sokféle pompás változataival találkozunk, nálunk pedig a kultura termékeiben csak kiállításokon gyönyörködhetnek szemünk s az áruk szerényebb polgári zsebek megfizethetetlen. Noha a gyümölcs- és konyhakertészetre alkalmasabb föld a magyar földnél nincsen s még is annyi izetlen, fanyar, vadizű, férges, csenevész almát, körtét, diót, szilvát, cseresznyét,

meggyet, káposztát, kalarábét, karfiolt, sárga és fehér-répát sehol sem látni, mint nálunk.

Mit kellene tennünk, hogy a helyzet megjavuljon és közélelmezésünkben üdvös változás álljon be? A felelet egyszerű: a termelést kell megjavítani. Ezt pedig véleményem szerint viszonyainkhoz alkalmazott farmrendszer meg-alapításával érhetjük el. Ha városainkat a külterjes és keveset jövedelmező gabona- és kukorica-földek helyett a belterjes gyümölcs- és zöldségtermelő farmok vennék körül, ezzel megoldatnék a közélelmezés és még annyi nehéz szociális kérdés súlyos problémája. Farmrendszernek pedig azért nevezem, mivel a városok ily módon való élelmezését az amerikai angol farmok emelték a tökéletesség legmagasabb fokára. Meg is látszik első szempillantásra az amerikai és angol városok piacain ennek a rendszernek áldásos volta. Amerikában a nálunk szokásos nyílt piacokat és vásárcsarnokot nem is ismerik. Ott a zöldséget, főzeléket, gyümölcsöt boltokban, vagy az utókon kis kézi kosikon árulják. Vannak ezenkívül fogatos árusítók is, kik házról-házra járva, kínálgatják árúikat. Ott nem sugatnak-búghatnak össze az árusítók, mint nálunk a csarnokban vagy a piac-téren. A tíz-husz holdas farmerek vetélkedve igyekeznek egymást termelésük mennyiségével és minőségével föltümulni. És az eredmény az, hogy minden árusító-bolt és kocsis valóságos gyűjteménye a gyümölcs- és konyhakertészet csodáinak. Silány, férges gyümölcsöt ott nem látni. Hogy egy ilyen 20—30—40 holdas gyümölcsös vagy zöldséges farm mit jövedelmezhet, abból következtethetünk, hogy a farmerek kastélyszerű, díszes, kényelmes emeletes házakban laknak földjeiken és 500—600 koronát érő egylovas fogaton viszik be terményeiket boltosaiknak, kikkel éves szerződést kötnek a termények árára.

Jól tudom, hogy a különböző országokban a termelési módokat nem lehet egy kaptafára huzni s számolni kell a természeti és egyéb adott viszonyokkal. De azt hiszem, hogy az amerikai farmrendszer gyakorlati meghonosítása a mi viszonyaink mellett nagyon áldásosnak bizonyulna.

Hogy virágzó farmokat, gyümölcsöst, konyhakertészetet és baromfitenyésztő telepeket létesíthessünk városaink körül, ehhez első sorban — jóakarattal szükséges. Csak jóakarattal és nem áldozatkészséggel a kormány, városaink és a hatóságok részéről. Mert az a tőke, melyet az állam és a városok a városok közelében fekvő birtokok megvásárlására, vagy haszonbérletére fordítanak, dus kamatot hajtának úgy az államnak, mint a városoknak. Hiszen ezt az eddig felmerült példák közül eléggé tapasztalhattuk. Czegléd város nemrég egy 600 holdas birtokot vásárolt, melyet a legmértányosabb föltételek mellett apró részletekben eladott kisembereknek. És a város a mellett, hogy sok derék családot fölsegített, 230,000 koronát nyert az üzletben. Ahol a föld nem eladó, vegyék haszonbérbe és adják alhaszonbérbe kisgazdáknak, kik kerti gazdaságot kötelesek üzni előre megállapított racionalis szabályok szerint. Ezer és ezer példa mutatja, hogy a magyar paraszt pontos haszonbérfizető.

Felmerül azonban a kérdés, hogy honnan vegyük a kerti műveléshez okvetlen szükséges vizet és — tanítómentereket. Ahol közel folyóvíz van, a csatornázás nem ütközik nagyobb nehézségbe. A tervbe vett Duna-Tisza-csatorna építésénél az öntözést mindenesetre a legnagyobb mértékben tekintetbe kell venni, mert az legalább olyan fontos, mint a hajóközlekedés kérdése. Ahol folyó nincsen, vagy a csatornázás hamarosan nem létesíthető, ártézi kutakból vagy vizemelő kerekkel fölszerelt kutakból merítsék a vizet. A költségek tetemesek lesznek ugyan, de bőséges

fedezetet nyernek a befolyó jövedelmekből, melyekre hosszú törlesztéses amortizációs kölcsönök lehet fölvenni.

Ami a tanítómestert illeti, a legjobb tanító az élet és a legjobb ösztönző az önérték. Ámde, hogy farmereink a kezdet nehézségein mielőbb átessenek, az egyes telepekre bolgárokat vagy gyakorlott magyar kertészeket kell telepíteni, kiktől a mi tanulóknak földműves népünk csakhamar eltanulja a kertészkedést. Nem kell itt se felügyelő se főfelügyelő, se ellenőr, se semmiféle bürokratikus intézkedés vagy gyámkodás, meg minden magától, csak jó és biztos alapon indítsák meg a dolgot.

Körrendelet.

14,157/1911. B. M. számú körrendelet.
VII—d.

A községeknek egészséges vízzel való ellátása tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Az ivásra és a háztartás céljaira szolgáló víz az egészségre jelentős befolyást gyakorol. Némely fertőző betegségek (kolera, hasi tifusz stb.) hirtelen és tömeges jelentkezése főképpen az ivóvíz fertőzöttségének tulajdonítható.

A közegészséghez kapcsolódó nagy érdek szükségessé teszi tehát, hogy minden község gondoskodjék arról, hogy lakossága fertőzéstől óvott egészséges ivóvízzel legyen ellátva.

Mivel ez az érdek ez idő szerint az által, hogy a kolera veszedelme fenyeget, még erősebben nyomul előtérbe. Felhívom a Cimet, hogy az egyes községek vízzel való ellátására szolgáló kutak, források, vízvezetékek jókarban tartása, nevezetesen fertőző anyagoktól való megóvása céljából minden lehető megtegyjen. Sürgősen gondoskodjék továbbá arról, hogy megfelelő ivóvíz nélkül levő községeknek ez a szükséglete a régi kutak tisztítása, mélyítése és jókarba hozatala, új kutak létesítése (ásás, furás) útján, vagy pedig ahol a viszonyok kedvezők abessziniai, csöves kutak (u. n. Norton-kutak) leverésével találjon kielégítést.

Midőn megjegyzem, hogy amennyiben Cimed szükségét látná, úgy a jelen ügyben netalán szükséges szakemberi felvilágosítás, tanács stb., végett az országos vízépitési igazgatósághoz forduljon.

Felhívom Cimet, hogy idevonatkozó intézkedéséről a folyó évi március hó 25-ig okvetlenül jelentést tegyen.

Budapest, 1911. évi február hó 17-én.

A miniszter helyett:

Olvashatatlan aláírás,
államtitkár.

Hirek.

— **Az új pénzügyigazgató helyettes ünneplése.** Nagy József pénzügyi tanácsos tiszteletére azon alkalomból, hogy helyettes pénzügyigazgató lett, városunk társadalmá f. hó 9-én lakomát rendezett a Royal szálloda nagyszobájában. A lakomán számos felköszöntőt mondtak az ünnepeltre, aki az egész város osztatlan tiszteletét és szeretetét kiérdemelte működésével.

— **A színházbizottság ülése.** A színházbizottság f. hónap 8-án ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. A bizottság ez alkalommal tudomásul vette a társulat új névsorát és figyelmeztette az igazgatót, hogy az összes szerepkörökben megfelelő erőkről gondoskodjék.

A bizottság tudomásul vette az igazgató bejelentését a díszletek és jelmezek megújítását illetően. A debreczeni jótékony nőegylet ama kérelmét, hogy egy harmadik estére is elfoglalhassa a színházat, a bizottság nem javasolja teljesíteni. Végül az igazgató bemutatta a márciusi műsort, melyet a bizottság helybenhagyott.

— **A „Petőfi-Dalkör“** 1911 március hó 15-én szerdán, az „Arany-Bika“ szálloda dísztermében, a március 15-iki alap javára zártkörű ünnepi estélyt tart. Az estély kezdete pontosan 8 órakor. Műsor: 1. Nyitány. Veres Tóni zenekarától. 2. Elnöki megnyitó. Tartja Szávay Gyula elnök ur — s a dalkör jelgége. Éneklő a dalkör. 3. „Nemzeti zászló“. Huber Károlytól. Éneklő a dalkör. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Konecz Ákos alelnök ur. 5. Magyar nóták. Éneklő Sinay Szerénke urleány. 6. Szavaltat a szabadságharc idejéből. Előadja Szilágyi Sámuel. 7. Magyar dalok. Éneklő s dalkör.

— **A népkonyha bezárása.** K. Tóth Mihály dr. azon javaslatot terjesztette a Tanács elé, hogy a városi népkonyhát március 19-én oszlassa fel. A Tanács legközelebb határoz ez ügyben.

— **Sorozás Debreczenben.** Debreczen sz. kir. városban a főszorozás újabbán április hó 1, 3, 4, 5, 6. és 7-ik napjaira tüzetett ki. Felhívja a katonai és illetőségi ügyosztály azon szülőket, illetve hadköteleseket, akik egyévi önkéntesi, lelkészi, tanítói, öröklött mezőgazdaság-birtokosi, vagy tartós szabadságolás iránti igényeiket óhajtják érvényesíteni, hogy az eziránti kérvényeiket már most nyújtsák be, mert a késedelemből elutasítás származhatik.

— **Itthon is — nem is.** Kondor Mihály debreczeni állategészségügyi felügyelőnek a földművelési miniszter megengedte, hogy Nagyváradon lakjék.

— **Óvónő választás.** Az óvó-bizottság szerdán ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. A bizottság a mester-utcai óvoda óvónőnek Major Mariskát választotta meg, aki már eddig is hűen töltötte be mint helyettes ezen állást.

— **Pályázati hirdetés.** A vakok budapesti országos királyi nevelő- és tanintézetében a f. iskolai év végén 24 teljesen ingyenes alapítványi hely üresedik meg. Ezen alapítványi helyekre már most lehet pályázni s elnyerhetik vallás, nemzetiség és nemre való tekintet nélkül oly 5—14 éves korban levő vak gyermekek, akik a vakságon kívül más testi, vagy szellemi fogyatékoságban nem szenvednek. A növendékek, minőségükre nézve benlakók, a 18 éves korukig lehetnek az intézetnek növendékei. A képzés tartama alatt a gyermekek vallás-erkölcsös nevelésben, jó és szelid bánásmódban, nemkülönben szakszerű oktatásban részesülnek. Megtanulnak írni, olvasni, számolni és egyéb ismereteket szereznek, továbbá valamely iparágban képzést nyernek, akiknek pedig kiváló zenei képességük van, a zongorázásban és hegedűben, valamint a zongorahangolásban, oly magasfoku kiképzést nyernek, hogy ügyességüknél fogva képesek kenyerüket megkeresni. Az intézetbe való felvétel iránti szegénységi bizonyítvány hiányában szabályszerűen helyezett kérvényekhez a következő mellékletek csatolandók: a) Születési anyakönyvi kivonat. b) A gyermek vakságát igazoló bizonyítvány. c) Himlő oltási bizonyítvány. d) Hatósági kimutatás a vagyoni állapotról. A b) és d) alatti csatolmány számára csak az igazgatóság által díjtalanul megküldött nyomtatvány űrlapok használhatók. A felvétel joga a vallás- és közoktatásügyi minisztériumot illeti. A felvételi kérvények tehát a nevezett minisztériumra címezve az intézet igazgatóságánál (Budapest, István-ut 95. sz.) akár személyesen, akár postán legkésőbb április hó 15-ig nyújtandók be. Budapesten, 1911 február hó 17-én. *Heródek Károly*, igazgató.

fedezetet nyernek a befolyó jövedelmekből, melyekre hosszú törlesztéses amortizációs kölcsönöket lehet fölvenni.

Ami a tanítómestert illeti, a legjobb tanító az élet és a legjobb ösztönző az önérdék. Ámde, hogy farmereink a kezdet nehézségein mielőbb átessenek, az egyes telepekre bolgárokat vagy gyakorlott magyar kertészeket kell telepíteni, kiktől a mi tanulékony földmives népünk csakhamar eltanulja a kertészkedést. Nem kell itt se felügyelő se főfelügyelő, se ellenőr, se semmiféle bürokratikus intézkedés vagy gyámkodás, meg minden magától, csak jó és biztos alapon indítsák meg a dolgot.

Körrendelet.

14,157/1911. B. M. számú körrendelet.
VII—d.

A községeknek egészséges vízzel való ellátása tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Az ivásra és a háztartás céljaira szolgáló víz az egészségre jelentős befolyást gyakorol. Némely fertőző betegségek (kolera, hasi tifusz stb.) hirtelen és tömeges jelentkezése főképpen az ivóvíz fertőzöttségének tulajdonítható.

A közegészséghez kapcsolódó nagy érdek szükségessé teszi tehát, hogy minden község gondoskodjék arról, hogy lakossága fertőzéstől óvott egészséges ivóvízzel legyen ellátva.

Mivel ez az érdek ez idő szerint az által, hogy a kolera veszedelme fenyeget, még erősebben nyomul előtérbe. Felhívom a Cimet, hogy az egyes községek vízzel való ellátására szolgáló kutak, források, vízvezetékek jókarban tartása, nevezetesen fertőző anyagoktól való megóvása céljából minden lehetőt tegyen. Sürgősen gondoskodjék továbbá arról, hogy megfelelő ivóvíz nélkül levő községeknek ez a szükséglete a régi kutak tisztítása, mélyítése és jókarba hozatala, új kutak létesítése (ásás, furás) útján, vagy pedig ahol a viszonyok kedvezők abessziniai, csöves kutak (u. n. Norton-kutak) leverésével találjon kielégítést.

Midőn megjegyzem, hogy amennyiben Cimed szükségét látná, úgy a jelen ügyben netalán szükséges szakember felvilágosítás, tanács stb. végett az országos vízépitési igazgatósághoz forduljon.

Felhívom Cimet, hogy idevonatkozó intézkedéséről a folyó évi március hó 25-ig okvetlenül jelentést tegyen.

Budapest, 1911. évi február hó 17-én.

A miniszter helyett:

Olvashatatlan aláírás,
államtitkár.

Hírek.

— Az új pénzügyigazgató helyettes ünneplése.

Nagy József pénzügyi tanácsos tiszteletére azon alkalomból, hogy helyettes pénzügyigazgató lett, városunk társadalmá f. hó 9-én lakomát rendezett a Royal szálloda nagyszobájában. A lakomán számos felköszöntőt mondtak az ünnepeltre, aki az egész város osztatlan tiszteletét és szeretetét kiérdemelte működésével.

— **A színházbizottság ülése.** A színházbizottság f. hónap 8-án ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. A bizottság ez alkalommal tudomásul vette a társulat új névsorát és figyelmeztette az igazgatót, hogy az összes szerepkörökben megfelelő erőkről gondoskodjék.

A bizottság tudomásul vette az igazgató bejelentését a diszletek és jelmezek megújítását illetően. A debreczeni jótékony nőegylet ama kérelmét, hogy egy harmadik estére is elfoglalhassa a színházat, a bizottság nem javasolja teljesíteni. Végül az igazgató bemutatta a márciusi műsort, melyet a bizottság helybenhagyott.

— **A „Petőfi-Dalkör“** 1911 március hó 15-én szerdán, az „Arany-Bika“ szálloda disztermében, a március 15-iki alap javára zártkörű ünnepi estélyt tart. Az estély kezdete pontosan 8 órakor. Műsor: 1. Nyitány. Veres Tóni zenekarától. 2. Elnöki megnyitó. Tartja Szávay Gyula elnök ur — s a dalkör jeligéje. Énekli a dalkör. 3. „Nemzeti zászló“. Huber Károlytól. Énekli a dalkör. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Koncz Ákos alelnök ur. 5. Magyar nóták. Énekli Sinay Szerénke urleány. 6. Szavalat a szabadságharc idejéből. Előadja Szilágyi Sámuel. 7. Magyar dalok. Énekli s dalkör.

— **A népkonyha bezárása.** K. Tóth Mihály dr. azon javaslatot terjesztette a Tanács elé, hogy a városi népkonyhát március 19-én oszlassa fel. A Tanács legközelebb határoz ez ügyben.

— **Sorozás Debreczenben.** Debreczen sz. kir. városban a főszorozás újabbán április hó 1, 3, 4, 5, 6. és 7-ik napjaira tüzetett ki. Felhívja a katonai és illetőségi ügyosztály azon szülőket, illetve hadköteleseket, akik egyévi önkéntesi, lelkészi, tanítói, öröklött mezőgazdaság-birtokosi, vagy tartós szabadságolás iránti igényeiket óhajtják érvényesíteni, hogy az eziránti kérvényeiket már most nyújtsák be, mert a késedelemből elutasítás származhatik.

— **Itthon is — nem is.** Kondor Mihály debreczeni állategészségügyi felügyelőnek a földművelési miniszter megengedte, hogy Nagyváradon lakjék.

— **Óvónő választás.** Az óvó-bizottság szerdán ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. A bizottság a mester-utcai óvoda óvónőnek Major Mariskát választotta meg, aki már eddig is hűen töltötte be mint helyettes ezen állást.

— **Pályázati hirdetés.** A vakok budapesti országos királyi nevelő- és tanintézetében a f. iskolai év végén 24 teljesen ingyenes alapítványi hely üresedik meg. Ezen alapítványi helyekre már most lehet pályázni s elnyerhetik vallás, nemzetiség és nemre való tekintet nélkül oly 5—14 éves korban levő vak gyermekek, akik a vakságon kívül más testi, vagy szellemi fogyatékoságban nem szenvednek. A növendékek, minőségükre nézve benlakók, a 18 éves korukig lehetnek az intézetnek növendékei. A képzés tartama alatt a gyermekek vallás-erkölcsös nevelésben, jó és szelid bánásmódban, nemkülönbben szakszerű oktatásban részesülnek. Megtanulnak írni, olvasni, számolni és egyéb ismereteket szereznek, továbbá valamely iparágban képzést nyernek, akiknek pedig kiváló zenei képességük van, a zongorázásban és hegedűben, valamint a zongorahangolásban, oly magasfoku kiképzést nyernek, hogy ügyességüknél fogva képesek kenyerüket megkeresni. Az intézetbe való felvétel iránti szegénységi bizonyítvány hiányában szabályszerűen bélyegelt kérvényekhez a következő mellékletek csatolandók: a) Születési anyakönyvi kivonat. b) A gyermek vakságát igazoló bizonyítvány. c) Himlő oltási bizonyítvány. d) Hatósági kimutatás a vagyoni állapotról. A b) és d) alatti csatolmány számára csak az igazgatóság által díjtalanul megküldött nyomtatvány űrlapok használhatók. A felvétel joga a vallás- és közoktatásügyi minisztériumot illeti. A felvételi kérvények tehát a nevezett minisztériumra címezve az intézet igazgatóságánál (Budapest, István-ut 95. sz.) akár személyesen, akár postán legkésőbb április hó 15-ig nyújtandók be. Budapest, 1911 február hó 17-én. *Herodek Károly,* igazgató.